

SANJA ŽAJA VRBICA

Viša asistentica,

Odjel za umjetnost i restauraciju

Sveučilišta u Dubrovniku

MARKO RAŠICA

doktorska disertacija

Mentor: dr. sc. Tonko Maroević

**Rad je obranjen 13. lipnja 2011.
na Filozofskom fakultetu Sveučilišta
u Zagrebu,**

pred povjerenstvom:

dr. sc. Zvonko Maković

akademik Tonko Maroević

dr. sc. Irena Kraševac

SAŽETAK

Marko Rašica (1883.–1963.) rođen je u Dubrovniku, gdje je edobio osnovno obrazovanje. Već u dječjačkoj dobi pokazivao je slikarski talent, a slikati je učio sporadično, u atelijerima stranih slikara nastanjenih u Dubrovniku i slikara – povremenih posjetitelja, do 1903. godine kada izvodi scenografiju za Vojnovićev *Ekvinocijo*. Dubrovačka općina potaknuta uspješno obavljenim poslom dodjeljuje mu stipendiju za odlazak na Akademie der bildende Künste u Beču, a nakon položenog prijemnog ispita na jesen 1903. godine odlazi u Beč. Kozmopolitski univerzalizam snažno utječe na mladog Rašicu; prati izložbe Secesije, posebno radove Gustava Klimta, a i sam stvara u duhu novog secesijskog pokreta djela plenerističkog predznaka, secesije i simbolizma, poentilističkim duktusom. Zajedno s nekoliko hrvatskih i slovenskih studenata umjetničkih studija osniva društvo *Vesna*, s namjerom kreiranja djela nadahnutih domaćom etnografskom baštinom. Izlaže na izložbi umjetničkog udruženj *Hagenbund*, a potom i na Austrijskoj izložbi priređenoj u Londonu 1906. godine. Slijedeće, 1907. godine, završava studij i odlazi u Ljubljanu, a zatim čitavo desetljeće mijenja boravišta, putuje Italijom, a duže se zadržava u Dubrovniku, Münchenu, Pragu, Parizu i Nizozemskoj. Paralelno priređuje i brojne izložbe,

popraćene pozitivnim likovnim kritikama. Bio je član *Društva Medulić* do jeseni 1910., a nakon izlaska iz Društva stvara i dalje djela u duhu medulićevske estetike. Dvije slike izložio je na 40. izložbi *Secesije* 1912. godine u Beču, zapažene od komentatora bečkog lista *Neue Freie Presse*, Franza Servaesa. U Parizu izučava tehniku iskucavanja metala i usvaja estetiku *art décoa*. Godine 1917. dolazi u Zagreb, nakon zapažene izložbe u Salonu Ulrich dobiva mjesto profesora na Obrtnoj školi i tu se trajno nastanjuje. Tijekom trećeg desetljeća, apogeja Rašičina stvaralaštva, izvodi niz javnih sakralnih kompozicija, a gotovo svake godine priređuje samostalne izložbe u Salonu Ullrich. Izvodi djela različitih tehnika u duhu aktualnih „povratka redu“, s izrazitim priklonom magičnom realizmu i *art décou*. Izlaže na Pariškoj izložbi 1925. godine, a potom objavljuje članak s nizom ideja o primjeni nacionalnih motiva. Svoje ideje konkretizira kreiranjem niza predmeta predstavljenih na izložbi *Djela 1927.* godine u Zagrebu. Te aktivnosti kulminacija su Rašičinih nastojanja definiranja i primjene nacionalnih motiva, uočljivih od studentskih bečkih aktivnosti u društvu *Vesna* i djelovanja u duhu Medulića, a sukladne su sličnim procesima manifestiranim u tom razdoblju na srednjeeuropskom prostoru i u Hrvatskoj.

Bio je iznimno svestran umjetnik, pored radova u ulju i akvarela okušao se i u grafičkim tehnikama, iskucavanju metala, vitrajima, mozaicima, primijenjenim umjetnostima: grafičkom i tekstilnom dizajnu, karikaturama; kontinuirano praćen od likovne kritike. Izveo je niz pejzaža dubrovačke okolice i sjevernog Jadrana iznimnih vrijednosti, a njegova djela uvrštena su u najznačajnije preglede hrvatske umjetnosti prve polovine 20. stoljeća, i nalaze se u fundusima većine hrvatskih umjetničkih muzeja. x

